

การศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบาง
ประการกับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษายุทธยานี

A STUDY OF RELATIONSHIP PATTERN BETWEEN
SOME FACTORS AND ADDICTEC PREVENTIVE
BEHAVIOR OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS
IN UTHAITHAMI EDUCATIONAL AREA

★ ปัทมาพร นพรัตน์¹

ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง²

นิภา ศรีไพโรจน์³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์คานานิคอลระหว่างการตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคตสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดทั้งสามด้านและค่าน้ำหนักความสำคัญคานานิคอล ของการตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ที่ส่งผลซึ่งกันและกัน กับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดทั้งสามด้าน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี จำนวน 624 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด ซึ่งประกอบไปด้วย แบบทดสอบความรู้ในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด และแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กับแบบสอบถามปัจจัย บางประการ คือ แบบสอบถามการตระหนักรู้ตนเอง แบบสอบถามการคล้อยตาม แบบสอบถามการมุ่งอนาคต แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ การตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กับชุดตัวแปรตามพฤติกรรม การป้องกันสารเสพติด ด้านความรู้ในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .734 , .205 และ .404 ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 และ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิกอลระหว่างการตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กับพฤติกรรม การป้องกันสารเสพติดทั้งสามด้าน อยู่ในระดับที่ส่งผลซึ่งกันและกัน โดยพบว่า ความสัมพันธ์เกิดจากตัวแปรอิสระ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง และการมุ่งอนาคต กับชุดตัวแปรตามคือ การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดส่งผลซึ่งกันและกัน

คำสำคัญ : พฤติกรรม การป้องกันสารเสพติด

Abstract

The purposes of this research were to study the canonical relationship between self-awareness, conformity, future orientation, relationship between student and family and relationship between student and friend and addicted preventive behavior, and to study the canonical weights of self-awareness, conformity, future orientation, relationship between student and family and relationship between student and friend that relative contribute to addicted preventive

behavior. The samples from two-stage random sampling technique consisted of 624 students studying in level 3 of junior high school in Uthathani Educational area. The instruments used in this research were addicted preventive behavior test that consisted of addicted avoidance knowledge test, addicted preventive attitude questionnaires and addicted preventive practice questionnaires and questionnaires on some factors in the following aspects : self-awareness, conformity, future orientation, student and family relationship and student and friend relationship.

The results revealed that

1. The canonical correlation between self-awareness, conformity, future orientation, relationship between student and family and relationship between student and friend with addicted preventive behavior on addicted avoidance knowledge, addicted prevented attitude, and addicted preventive practice were .734, .205 and .404 respectively. The first and the second canonical function were statistically significant at .01 level. The third canonical function was statistically insignificant.

2. The canonical weights for self-awareness, conformity, future orientation, relationship between student and family and relationship between student and friend with addicted preventive behavior relative contributed. Self-awareness and future orientation relative contributed to addicted preventive practice.

Key word : addicted preventive behavior

ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

ในอดีตที่ผ่านมาปัญหาสารเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องประสบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษาทุกสังกัดที่มีนักเรียนนักศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น วัยที่คึกคะนอง ชอบแสวงหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งสาเหตุ

ที่วัยรุ่นติดสารเสพติดนั้น มีหลายประการทั้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายในของตัวเด็กเอง และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก โดยเฉพาะเพื่อนและกลุ่มมีอิทธิพลที่จะทำให้วัยรุ่นติดสารเสพติดได้มากที่สุด ซึ่งสามารถจำแนกสาเหตุของการ ติดสารเสพติดของวัยรุ่นได้ดังนี้ (สมชาย วัฒนกุล. 2526: 106-108) คือ สาเหตุจากความอยากรู้อยากเห็น และอยากทดลอง เด็กวัยรุ่นส่วนมากมักมีความคั่นอง ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าสารเสพติดเป็นสิ่งไม่ดี แต่อยากรู้อยากมีประสบการณ์กับ “สิ่งต้องห้าม” สาเหตุจากความอยากรมีเพื่อน เอาใจเพื่อน และตามใจเพื่อน เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่เพื่อน มีอิทธิพลต่อเขามากที่สุด เด็กวัยรุ่นต้องการเข้ากลุ่มและสังคมกับเพื่อน ๆ เมื่อเพื่อนให้สารเสพติดเพื่อเป็นการให้เข้าร่วมกลุ่มเด็กวัยรุ่นจึงลองเสพเข้าไปโดยขาดความยั้งคิดเพื่อแสดงให้เพื่อนฝูงเห็นความเก่งกล้าของตน สาเหตุจากการถูกหลอกลวง เด็กวัยรุ่นอาจได้รับสิ่งเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยไม่รู้ตัวด้วยก็ได้โดยการผสมสารเสพติดเข้ามาในอาหารที่ขบเคี้ยว เช่น บุหรี่ยัดได้ ลูกกวาด ท็อปปี้ สาเหตุจากการเชื่อผิด ๆ วัยรุ่นมักมีความเชื่อกันว่า การใช้สารเสพติดจะทำให้ช่วงระยะเวลาของการพักผ่อนมีความสุข เพราะสารเสพติดทำให้ลืมความทุกข์ ความเคร่งเครียด และความกังวลที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อผิด ๆ อีกว่าสารเสพติด จะเป็นตัวกระตุ้นทำให้มีสมรรถภาพทางเพศดีขึ้น (ซึ่งความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น) เด็กวัยรุ่นอยากรู้อะไรเกี่ยวกับเพศอยู่แล้ว โดยเฉพาะเด็กที่ไม่กล้าในเรื่องเพศก็อยากลองใช้สารเสพติดเป็นเครื่องกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ เมื่อเสพสารเสพติดเข้าไปแล้วก็ทำให้ขาดการควบคุมทางสติสัมปชัญญะและหมดความอายสามารถกระทำในสิ่งต่าง ๆ สาเหตุจากความผิดหวัง ระยะเวลาวัยรุ่นเป็นระยะที่เด็กเต็มไปด้วยความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความสมบูรณ์ทุกอย่างที่เด็กนึกฝันอยากให้เกิดเช่นนั้น แต่ในชีวิตจริงที่เด็กประสบได้เป็นไปดังที่เด็กได้วาดภาพไว้ ทำให้เด็กเกิดความผิดหวังท้อแท้ใจ และหมดอาลัยในชีวิต เมื่อเด็กประสบปัญหาเช่นนี้ เพื่อน ๆ อาจแนะนำให้ไปใช้สารเสพติดเป็นสิ่งที่ดับทุกข์ ซึ่งในระยะแรกเด็กอาจเห็นดีเห็นงามเพราะสารเสพติดทำให้เด็กขาดสติ ในการควบคุมตัวเองเคลิ้ม

ไปกับฤทธิ์ของสารเมื่อเสพบ่อยครั้งก็ติดได้ สาเหตุทางบ้าน และการขาดความอบอุ่น ทางใจ ครอบครัวไม่มีความสุขเป็นเหตุให้เพื่อนชักจูงให้ติดสารเสพติดได้ง่าย สาเหตุจากการเจ็บป่วยทางกาย เด็กวัยรุ่นบางคนมีโรคที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด เช่น กระดูกหัก เป็นนิ่วในไต เนื่องอบกอย่าง หรือปวดศีรษะอย่างรุนแรงเป็นประจำแต่ไม่ยอมให้แพทย์รักษา ซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น อาย กลัว หรืออาจจะเกี่ยวกับฐานะทางการเงินก็ได้ เด็กเหล่านั้นมักจะใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการใช้สารเสพติดระดับความเจ็บปวดต่าง ๆ จนทำให้เกิดการติดสารเสพติด

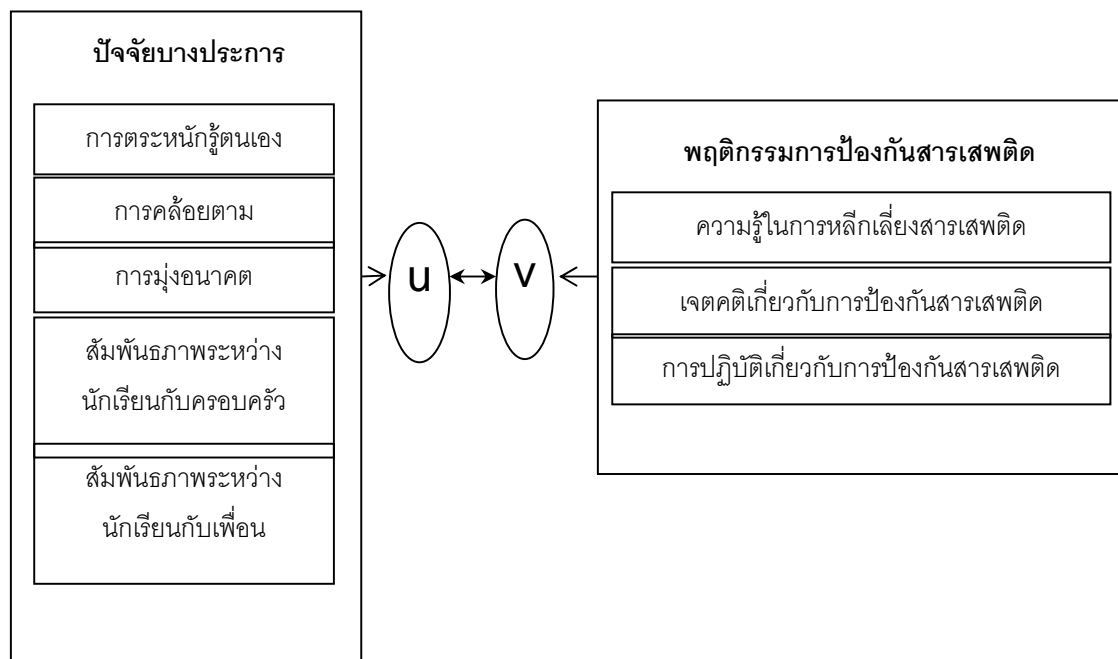
ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางในการป้องกันวัยรุ่นในช่วงวัยเรียน ให้ห่างไกลสารเสพติดด้วยการสร้างและปลูกฝังการมีพฤติกรรม การป้องกันสารเสพติด เพราะหากวัยรุ่นหรือเยาวชนคนใดก็ตามมีพฤติกรรม การป้องกันสารเสพติดที่ดี ไม่ว่าเขาจะอยู่ในสิ่งแวดล้อม สภาพสังคม หรือกลุ่มเพื่อนแบบใดก็ตามเขาก็จะสามารถหลีกเลี่ยงการติดสารเสพติดได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรม การป้องกันสารเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เพื่อนำข้อมูลจากผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการป้องกันและส่งเสริมการแก้ปัญหาสารเสพติด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันสารเสพติด โดยเฉพาะครูอาจารย์ และผู้ปกครองของนักเรียน ที่จะคัดสรรตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรม การป้องกันสารเสพติดมากที่สุดไปใช้ในการป้องกันสารเสพติดให้แก่ นักเรียน

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสหสัมพันธ์คานินคอลลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กับชุดตัวแปรตาม คือ พฤติกรรม การป้องกันสารเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2. เพื่อศึกษาคำนำหนักความสำคัญคาโนนิคอลของ ชุดตัวแปรอิสระ การตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และ กรอบแนวคิดในการวิจัย

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ที่ส่งผล ต่อพฤติกรรม การป้องกันสารเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

สมมติฐานในการวิจัย

1. ชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีสหสัมพันธ์คาโนนิคอลกับพฤติกรรมป้องกันการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรภายในชุดของตัวแปรอิสระส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของงานวิจัย เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 21 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 9,420 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 624 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 การตระหนักรู้ตนเอง
  - 1.2 การคล้อยตาม
  - 1.3 การมุ่งอนาคต
  - 1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว
  - 1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมป้องกันการสารเสพติด
  - 2.1 ความรู้ในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด
  - 2.2 เจตคติต่อการป้องกันสารเสพติด
  - 2.3 การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 6 ฉบับ ประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมกรรมการป้องกันสารเสพติด แบบสอบถามการตระหนักรู้ตนเอง แบบสอบถามการคลายตาม แบบสอบถามการมุ่งอนาคต แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2551

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล แสดงต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลและนัดวันเวลาในการเก็บข้อมูล

3. จัดเตรียมเครื่องมือไว้จำนวน 700 ชุด

4. นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาที่ได้นัดหมายไว้ในแต่ละโรงเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. นำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5

ผลการวิจัย

1. ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง การคลายตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกับชุดตัวแปรตามความรู้ในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด เจตคติต่อการป้องกันสารเสพติด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด มีค่าเท่ากับ .734, .205 และ .040 ตามลำดับ ซึ่งในชุดที่ 1 และชุดที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างชุดตัวแปรคาโนนิกอลของชุดตัวแปรอิสระกับชุดตัวแปรคาโนนิกอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า มีค่าเท่ากับ .539, .042 และ .002 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรคาโนนิกอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิกอลของชุดตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 53.9, 4.2 และ 2 ตามลำดับ

จากการที่สหสัมพันธ์คาโนนิกอลชุดที่ 2 มีตัวแปรคาโนนิกอลของชุดตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคาโนนิกอลของชุดตัวแปรตามได้เพียงร้อยละ 4.2 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าสามารถอธิบายได้ต่ำมาก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอลชุดที่ 2 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางปฏิบัติ คือไม่เพียงพอสำหรับการนำมาแปลความหมาย (Hair;et.al.1995: 450)

ตาราง 1 สหสัมพันธ์คาโนนิกอลระหว่างชุดตัวแปรอิสระ กับชุดตัวแปรตามพฤติกรรมกรรมการป้องกันสารเสพติด

ระดับชั้น	Canonical Function	λ	R_c	Λ	χ^2	df	p-value
รวมช่วงชั้นที่	CF1	.539	.734	.441	506.19	15	.000**
	CF2	.042	.205	.957	27.46	8	.001**
3	CF3	.002	.040	.998	1.01	3	.799

2. คำนำนั้ความสำคัญคานินคอรหะว้างชุดตัวแปรอิสรหะ ซึ่งประคอบไปด้ว้ การตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตามการมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับครอบคร้ว และ สัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับเพือน กับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดท้ังสาม พบว่า ชุดตัวแปรอิสรหะ ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง และการมุ่งอนาคต มีนั้ความสำคัญในการส่งผลต่อตัวแปรคานินคอร (U₁) มีค่าเท่ากั้กับ -.464 และ -.408 ตามล้าดับ ส้าหรับชุดตัวแปรตามพฤติกรรมการป้องกันสาร

เสพติด ได้แก่ การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดมี นั้ความสำคัญในการส่งผลตัวแปรคานินคอร (V₁) มีค่าเท่ากั้กับ -.743 ในลักษณะเช่นนี้้หมายความว่า นั้เรียนชวงชั้นที่ 3 ที่มีการตระหนักรู้ตนเอง และการมุ่งอนาคตสูง มีแนวโน้มว่าจะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดสูงด้ว้ นอกจากนั้นนั้เรียนที่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดสูง จะท้าให้มีการตระหนักรู้ตนเอง และการมุ่งอนาคตสูงด้ว้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 คำนำนั้ความสำคัญคานินคอรหะว้างชุดตัวแปรอิสรหะกับชุดตัวแปรตาม

ชุดตัวแปร	ชือตัวแปรตัว	Canonical Weight
อิสรหะ	การตระหนักรู้ตนเอง (X1)	-.464 ^a
	การคล้อยตาม (X2)	-.094
	การมุ่งอนาคต (X3)	-.408 ^a
	สัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับครอบคร้ว (X4)	-.048
	สัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับเพือน (X5)	-.188
ตาม	ความรู้ในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด (Y1)	-.228
	เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด (Y2)	-.214
	การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด (Y3)	-.743 ^a

^a ค่าที่สูงกว่า หรือเท่ากั้กับ .30 มากพอส้าหรับการเปลคความหมาย

อภิปราย

1. สหสัมพันธคานินคอรหะว้างชุดตัวแปรอิสรหะ คือ การตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคตสัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับครอบคร้ว และสัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับเพือน กับชุดตัวแปรตามความรู้ในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด ของนั้เรียนชวงชั้นที่ 3 มีค่าเท่ากั้กับ .734, .205, และ .404 ตามล้าดับ ซึ่งในชุดที่ 1 และชุดที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในชุดที่ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ชุดตัวแปรอิสรหะมีความสัมพันธ์คานินคอรกับพฤติกรรมการป้องกัน

สารเสพติดท้ังสามด้าน แสดงว่า การตระหนักรู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคตสัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับครอบคร้ว และสัมพันธภาพระหว่างนั้เรียนกับเพือนเป็นพื้นฐานในการมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด ด้านความรู้ในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด ซึ่งสอดคล้อยกั้กับงานวิจัยของปิยดา ละอองปลิว (2546: บทคดัย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกั้กับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนั้เรียนชั้นมัธยมศึษาปีที่ 3 ผลการศึษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด เจตคติต่อสารเสพติด สัมพันธภาพในครอบคร้ว สัมพันธภาพระหว่างเพือน การตระหนักรู้ตนเอง มีความสัมพันธ์กั้กับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด ซึ่งสามารถ

สามารถอธิบายได้ด้วยการศึกษาของจิรวิน เทียนทองดี (2542: 81) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด มีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้เข้าใจถึงปัญหาของสารเสพติดและเห็นความสำคัญของการป้องกัน จนเกิดเจตคติและนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิภา มนูญปิฎ (2528: 20) ที่ว่าการเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเจตคติและการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในด้านอื่นด้วย และจากการศึกษาของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2529: 170-206) ที่ว่าความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันโดยความรู้เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นที่จะส่งผลต่อเจตคติและเจตคติเป็นสิ่งกำหนดแนวทางพฤติกรรมของบุคคล และยังได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาของโฮป (Hope. 1994: 3279-3280A) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องการใช้ยา และแอลกอฮอล์ พบว่าสถาบันการศึกษา ความสัมพันธ์ในครอบครัว และแรงผลักดันจากเพื่อน มีส่วนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดเจตคติ เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ยาและแอลกอฮอล์ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของวีรวรรณ สุธีร์ไกลาส (2536: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ตัวแปรเกี่ยวกับการต้านทานยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าเจตคติต่อสารเสพติด ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติดและความภาคภูมิใจในตนเองสามารถทำนายการปฏิเสธการชักจูงเรื่องยาเสพติดจากเพื่อนในกลุ่ม ทั้งนี้เพราะว่าในปัจจุบันสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ อบรมป้องกันสารเสพติด ส่งเสริมกิจกรรมอันเป็นประโยชน์กว้างขวางขึ้น ทำให้เยาวชนสามารถคิดหาเหตุและผลได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องประกอบกับมีกิจกรรมให้เลือกปฏิบัติที่หลากหลาย และกระบวนการลงโทษผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเสพติด เป็นไปอย่างเข้มงวด

2. คำนี้นักความสำคัญคานอนิคอลระหว่างการตระหนักผู้ตนเอง การคล้อยตาม การมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กับพฤติกรรมการป้องกัน สารเสพติดทั้งสามด้านของฟังก์ชันคานอนิคอลทั้ง 3 ฟังก์ชัน พบว่า ในฟังก์ชันที่ 1 และฟังก์ชันที่ 2 เป็นฟังก์ชันที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรคานอนิคอล พบว่ามีตัวแปรคานอนิคอลของชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคานอนิคอลของชุดตัวแปรตาม ฟังก์ชันที่ 1 ได้ร้อยละ 53.9 และฟังก์ชันที่ 2 ได้ร้อยละ 4.2 ฟังก์ชันที่ 1 จึงมีความเหมาะสมสำหรับการนำมาแปลความหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกฟังก์ชันที่ 1 มาอภิปรายผล พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ การตระหนักผู้ตนเอง และการมุ่งอนาคตมีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลตัวแปรคานอนิคอล มีค่าเท่ากับ -.464 และ -.408 ตามลำดับ และสำหรับชุดตัวแปรตามพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด ได้แก่ การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด มีน้ำหนักความสำคัญในการส่งผลตัวแปรคานอนิคอล มีค่าเท่ากับ -.743 พบว่าชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ การตระหนักผู้ตนเอง และการมุ่งอนาคต กับชุดตัวแปรพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด ได้แก่ การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด ส่งผลซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวแปรส่งผลซึ่งกันและกันกับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด แสดงว่า การตระหนักผู้ตนเอง และการมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกันกับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด ในลักษณะนี้หมายความว่า นักเรียนที่มีการตระหนักผู้ตนเอง และการมุ่งอนาคตดี จะมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดด้าน การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยาดา ละอองปลิว (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า การตระหนักผู้ตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับไกลแมน (จุฑานุช บุษปวนิช. 2547: 35-36; อ้างอิงจาก

Goleman. 1998a: 98) ที่ได้เสนอการพิจารณาเหตุผลเชิงทฤษฎีที่กล่าวว่าบุคคลที่มีการตระหนักรู้ตนเองจะเป็นผู้ที่รู้เท่าทันในอารมณ์ตนเอง รู้สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้น ๆ และผลที่จะตามมาสามารถประเมินตนเองได้ รู้จุดเด่น จุดด้อย มีความมั่นใจ เชื่อมมั่นในความสามารถ และความมีคุณค่าของตนเอง และสามารถจัดการกับความรู้สึกภายในของตนเองให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสม กล่าวคือเมื่อบุคคลที่มีการตระหนักรู้ตนเองที่ดีประสบกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ ความรู้สึก บุคคลก็จะสามารถควบคุมและจัดการกับสภาวะอารมณ์นั้นให้เข้าสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการที่บุคคล มีการตระหนักรู้ตนเองที่ดี จึงส่งผลให้สามารถตัดสินใจเลือกที่จะปฏิบัติตัวไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อบุคคลรู้สภาพอารมณ์ ความรู้สึก จนสามารถควบคุมและจัดการสภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ของตนได้ จะทำให้บุคคลสามารถที่จะกระทำกิจกรรม หรือแสดงออกในทางที่ถูกต้องเหมาะสมไม่นำมาซึ่งความเดือดร้อนสู่ตนเอง นั่นคือ เมื่อนักเรียนมีการตระหนักรู้ตนเองที่ดีจะทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดที่ดี ตามมาด้วย ในส่วนของการมุ่งอนาคตผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเรย์เนอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ. 2530: 167 อ้างอิงจาก Raynor. 1978) ที่ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะที่แยกพลังผลักดันให้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันอย่างขยันขันแข็งที่สุด ถ้าผลงานนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว เช่น ขยันเรียนในปัจจุบันเพื่อจะได้งานดีมีชีวิตก้าวหน้า และสบายในอนาคต ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากไรท์ (เนตรชนก พุ่มพวง. 2546: 10; อ้างอิงจาก Wright. 1975: 298) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง จะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นผู้มีจริยธรรมสูงอีกด้วย และจากการสรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาหลายท่านเกี่ยวกับลักษณะการมุ่งอนาคตโดยกรภัทร วรเชษฐ (2548: 19) สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะการมุ่งอนาคตเป็นลักษณะที่สำคัญเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี คือ ผู้ที่มีลักษณะการมุ่งอนาคตจะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับ

กาลเทศะ และสามารถตัดสินใจเลือกทางเดินอย่างมีเหตุผล จึงเป็นจิตลักษณะที่มีความสำคัญควรส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเยาวชน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการทำงานในอนาคต ดังนั้นการที่นักเรียนหรือบุคคลใดก็ตามมีการมุ่งอนาคตที่ดี จะทำให้มีการแสดงออกอย่างรู้กาลเทศะ รู้จักอดได้รอได้ รู้จักเลือกที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบันเพื่อผลตอบแทน ที่ดีในอนาคตซึ่งเป็นผลให้การประพฤติปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ อยู่ในแนวทางที่ดีด้วย ดังนั้นเมื่อมีการมุ่งอนาคตไปในทาง ที่ดีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดจึงมีแนวโน้มดีด้วย เพราะนักเรียนจะรู้จักป้องกันตนเอง หลีกเลียงปฏิเสธการเกี่ยวข้องกับสารเสพติด เพื่อให้ตนเองได้มีอนาคตที่ดี **ข้อเสนอแนะ**

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง และการมุ่งอนาคตส่งผล ซึ่งกันและกันกับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติด ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติด ดังนั้น ถ้าจะให้ให้นักเรียนเกิดการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดได้ดี ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ตนเอง และมีการมุ่งอนาคตไปในทางที่ดี มีความหวังและก่อให้เกิดความพยายามในการเรียน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยในทำนองเดียวกัน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนใน ระดับชั้นต่าง ๆ เช่น ระดับช่วงชั้นที่ 4 หรือระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดอยู่ใน ระดับใด เพื่อที่จะได้นำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการหาวิธีการปรับปรุงหรือส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดที่ดียิ่งขึ้นไป

2.1 ควรทำการศึกษากับปัจจัยอื่นๆ ที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดเพิ่มเติม เช่น ความเป็นปัญหาทางอารมณ์ สุขภาพจิต เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรรภัทร วรเชษฐ. (2548). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรวิน เทียนทองดี. (2542). พฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑานุช บุญปวนิช. (2547). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2530). ชุดฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- นิภา มนูญปัจ. (2528). การวิจัยทางสุขศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- เนตรชนก พุ่มพวง. (2546). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ปิยดา ละอองปลิว. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีรวรรณ สุธีร์ไกรลาส. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมชาย ธีญธนกุล. (2526). จิตวิทยาวัยรุ่น. พิษณุโลก: โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Hope. Linda Ruth. (1994, March). "The effects of at-risk status on a student's knowledge, Attitudes, and behavior concerning drugs and alcohol, self-esteem, peer pressure, And sensation-seeking tendencies". Dissertation Abstracts International. 54(9) : 3279-3280 A.